

OP-Pohjola-ryhmän tammi–syyskuu 2007

Kasvu jatkui markkinoita nopeampana – sijoitustalletusten kasvu nousi 22 %:iin*

- Luottokanta kasvoi 13 % - sekä asuntoluottojen että yritysluottojen kasvu oli 14 %.
- Talletukset lisääntyivät 11 %. Sijoitustalletukset kasvoivat 22 %.
- Sijoitusrahastojen pääomien kasvu hidastui, mutta oli edelleen 26 %.
- Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 10 %, yksityisasiakkaiden 16 %.
- Markkinaosuus henkivakuutuksen maksutulosta kasvoi 1,2 %-yksikköä.
- Pankki- ja vahinkovakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi 87 000:lla.
- K-ryhmän Plussa-ominaisuudella varustettujen OP-korttien määrä oli marraskuussa jo yli 300 000.

Tulos ennen veroja kasvoi 27 % 757 miljoonaan euroon

- Tammi–syyskuun tulos oli lähes yhtä suuri kuin koko viime vuoden tulos yhteensä.
- Tuotot kasvoivat 16 % ja kulut 5 %.
- Oman pääoman tuotto käyvin arvoin nousi 1,0 %-yksikköä 12,2 %:iin.
- Kolmannen vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 234 miljoonaa euroa: kasvu oli 12 %.
- Jokaisen liiketoimintasegmentin tulos parani selvästi vuotta aiemmasta.
- Asiakkaille myönnettyt bonukset kasvoivat 75 %.

Riskinkantokyky vahva ja riskiasema vakaa*

- Omat varat ylittivät lakisääteisen minimin 1,8 miljardilla eurolla.
- Järjestämättömien saamisten euromäärä kasvoi, mutta niiden osuus luotto- ja takauskannasta säilyi edellisen vuoden tasolla.
- Arvon alentumiset saamisista olivat pienet - vuositasolla 0,03 % luotto- ja takauskannasta.
- Rahoitusmarkkinoilla vallinneen markkinahäiriön vaikutukset tulokseen ja vakavaraisuuteen olivat vähäiset.

Vuosi 2007

- OP-Pohjola-ryhmän tuloksen ennen veroja arvioidaan vuonna 2007 muodostuvan selvästi suuremmaksi kuin vuonna 2006.

* Muutokset on esitetty kasvuna edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta.

Pääjohtajan kommentit

"Markkinoita nopeampi volyymikasvu, hyvä korkokatekehitys ja vahinkovakuutusliiketoiminnan tulos sekä onnistunut riskienhallinta yhdistettynä maltilliseen kulukasvuun olivat ne tekijät, jotka eniten myötävaikuttivat OP-Pohjola-ryhmän tulosenäytöksen syntyyn. Tulostasomme oli erinomainen globaalista markkinahäiriöstä huolimatta.

Historialliseksi katsauskauden tekee OP-ryhmän nimenmuutos OP-Pohjola-ryhmäksi ja päätös muuttaa OKO Pankki Oyj:n nimi Pohjola Pankki Oyj:ksi. Nimenmuutokset kuvastavat sitoutumistamme Pohjola-kauppaan. Ne kertovat myös määrätietoisesta tavoitteestamme rakentaa vahva, kansainvälisen palvelukyvyn omaava, suomalaisomisteinen täyden palveluvalikoiman finanssiryhmä.

Suomen finanssitoimialan kasvu on jatkunut poikkeuksellisen nopeana useita vuosia. Kasvun kärkinä ovat olleet asuntorahoitus ja rahastosäästäminen. Kasvuvauhti on nyt tasaantumassa, mutta jatkuu edelleen selvästi kansantuotteen kasvua voimakkaampana.

OP-Pohjola-ryhmän tavoitteena on kasvaa kaikissa olosuhteissa markkinoita nopeammin. Vahvistamme kilpailuvoimaamme edelleen kasvattamalla merkittävästi maksamiemme asiakasbonusten määrää. Uusien päätöstemme myötä OP-Pohjola-ryhmään asiointinsa keskittäneille asiakkaille kertyvien bonusten määrä nousee ensi vuonna jo lähes 150 miljoonaan euroon tämän vuoden runsaasta 80 miljoonasta eurosta."

Reijo Karhinen

OP-Pohjola-ryhmän osavuositiedot 1.1.–30.9.2007

Tammi–syyskuun tulos ennen veroja, 757 miljoonaa euroa (+27 %), oli OP-Pohjola-ryhmän kautta aikojen paras. Heinä–syyskuun tulos ennen veroja oli 12 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Finanssiryhmän kaikkien liiketoimintojen kasvu jatkui voimakkaana ja sen markkina-asema vahvistui edelleen. Korttiyhteistyö K-ryhmän kanssa käynnistyi vauhdikkaasti. Keskittämisetuja kasvatettiin merkittävästi. OP-ryhmä muutti nimensä syyskuussa OP-Pohjola-ryhmäksi.

OP-Pohjola-ryhmän avainlukuja

	1–9/2007	1–9/2006	Muutos*	2006
Tulos ennen veroja, milj. e	757	598	27	800
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta	545	474	15	643
Vahinkovakuutus	125	58	114	78
Henkivakuutus	89	46	92	68
Oman pääoman tuotto (ROE), %	14,0	12,3	1,7	12,1
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	12,2	11,3	1,0	11,4
Kulut/tuotot, % (pankki- ja sijoituspalvelutoiminta)	48	52	-4,1	52
Henkilöstö keskimäärin	12 339	12 128	1,7	12 148
	30.9.2007	30.9.2006	Muutos*	31.12.2006
Tase, mrd. e	64,9	59,9	8,4	59,5
Vakavaraisuus**	14,1	14,0	0,1	14,3
Vakavaraisuus ensisijaisin omin varoin, %**	12,7	12,4	0,2	12,7
Omien varojen suhde omien varojen vähimmäismäärään***	1,54	1,53	0,01	1,56
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,4	0,4	0,0	0,3
Markkinaosuus, %				
Luottokannasta	31,4	31,3	0,1	31,1
Talletuskannasta	33,3	33,1	0,2	32,7
Sijoitusrahastojen pääomista	21,7	21,5	0,2	21,8
Henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä	19,8	18,7	1,1	19,1
	1–9/2007	1–9/2006	Muutos*	2006
Henki- ja eläkevakuutuksen maksutulosta, %	29,2	28,0	1,2	28,4

* Muutos %-yksikköä lukuun ottamatta tulosta ennen veroja, tasetta ja henkilöstöä keskimäärin, joissa muutos on esitetty prosenttina, sekä omien varojen suhdetta omien varojen vähimmäismäärään, jossa muutos on esitetty suhdeluvun muutoksena.

** Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan.

*** Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan.

OP-ryhmästä OP-Pohjola-ryhmä

OPK:n hallintoneuvosto päätti syyskuun kokouksessaan muuttaa OP-ryhmän nimen OP-Pohjola-ryhmäksi. Uudessa nimessä yhdistyy kaksi perinteikästä ja vahvaa suomalaista brändiä. Nimi viestii finanssiryhmän palvelutarjonnan kattavuudesta ja nivoo yhteen pankki-, sijoitus- ja vakuutustoiminnan. Nimenmuutos konkretisoi finanssiryhmän toiminnan ja rakenteen muuttumisen kahtena Pohjola-kauppaa seuranneena vuotena yhdeksi yhtenäiseksi finanssiryhmäksi. OP-Pohjola-ryhmän pörssinoteerattu keskuspankki OKO Pankki Oyj päätti muuttaa nimensä Pohjola Pankki Oyj:ksi. OKOn yhtiökokous päätti nimen muutoksesta lokakuussa, ja uusi nimi otetaan virallisesti käyttöön maaliskuun 2008 alussa. Osuuspankkien nimiin muutoksilla ei ole vaikutusta.

Toimintaympäristö

Loppukesällä puhjennut Yhdysvaltain asuntomarkkinoiden kriisi on tuonut epävarmuutta kansainväliseen talouteen. Velkaantuneiden amerikkalaisten kotitalouksien pelätään tinkivän kulutuksestaan, mikä pienentäisi Yhdysvaltain talouskasvua. Euroalueella kasvun odotetaan kuitenkin jatkuvan suunnilleen viimevuotisen kaltaisena. Venäjän ja Aasian maiden kasvu on edelleen nopeaa.

Asuntomarkkinoiden kriisi on näkynyt kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla luotonannon kiristymisenä, marginaalien leventymisenä ja eräiden rahoituslaitosten suurina tulosheikennyksinä. Pienentääkseen luottolaman uhkaa keskuspankit ovat lisänneet rahamarkkinoiden likviditeettiä. Yhdysvalloissa keskuspankki on myös alentanut korkoa.

Suomessa korkeasuhdanne on jatkunut. Niin teollisuuden, rakentamisen kuin palvelualojenkin yrityksissä suhdannetilanne on pysynyt selvästi tavanomaista parempana. Yritykset odottavat näkyvien säilyvän hyvinä koko loppuvuoden. Myös kotitalouksissa luottamus suotuisan talouskehityksen jatkumiseen on edelleen vahva. Työllisyyden paraneminen ja tulojen kasvu ovat tukeneet kotitalouksien kulutusta.

Korkojen nousu on pienentänyt luottojen kysyntää vain vähän. Asiakkaiden varallisuuden nousu on kompensoinut aiempaa korkeampia lainakorkoja. Asuntolainakannan kasvun arvioidaan jatkossa edelleen lievästi hidastuvan, samalla kun asuntojen hintojen nousukin vaimenee.

Kasvanut epävarmuus näkyi osakemarkkinoilla loppukesällä kurssien selvänä laskuna. Syksyn aikana kurssitaso on kuitenkin elpynyt pörsseissä, vaikka kurssien heilunta onkin ajoittain ollut tuntuva. Lisääntynyt epävarmuus on kohdistunut myös sijoitusrahastoihin, ja lunastuksia on toteutunut erityisesti korkorahastoissa.

Vahinkovakuutuksen maksutulo on alkuvuonna kasvanut samaa tahtia kuin viime vuonna. Vakavi- en liikenneonnettomuuksien määrä on lisääntynyt huomattavasti, samoin tulipaloja on edelleen ollut tavanomaista enemmän.

OP-Pohjola-ryhmän tulos ja tase

Tammi–syyskuu

OP-Pohjola-ryhmän tulos ennen veroja kasvoi 27 % ollen 757 miljoonaa euroa (598*). Alkuvuoden tulos oli suurempi kuin ryhmän tulos kertaakaan aiemmin vastaavana ajanjaksona. Tuotot kasvoivat 16 % ja kulut alle 5 %; tuottojen ja kulujen kasvuero oli 11 %. Myös kannattavuus parani vuotta aiemmasta. Oman pääoman tuotto nousi vuositasoisena 14,0 %:iin, kun se vuotta aiemmin oli 12,3 %. Oman pääoman tuotto käyvin arvoin parani 1,0 %-yksikköä 12,2 %:iin.

Tuloksen kasvu perustui tuottojen vahvaan kasvuun. Korkokate kasvoi 20 % 771 miljoonaan euroon (642) ja muut tuotot 13 % 895 miljoonaan euroon (795). Vahinkovakuutuksen nettotuotot kasvoivat yhteensä 26 % 306 miljoonaan euroon (243) ja henkivakuutuksen nettotuotot 46 % 117 miljoonaan euroon (81). Sijoitustoiminnan nettotuottoihin sisältyy 11 miljoonan euron myyntivoitot OMX:n osakkeista (12). Muihin tuottoihin sisältyy kuuden miljoonan euron luovutusvoitto Pohjolan alusvakuutuskannan myynnistä.

Katsauskaudelle kohdistuneet kulut olivat 826 miljoonaa euroa (789), eli 4,7 % suuremmat kuin vuotta aiemmin. Kulujen kasvusta merkittävä osa johtuu henkilöstökulujen kasvusta. Henkilöstökulujen kasvuun vaikuttivat henkilömäärän kasvu sekä palkkatason nousu. Kuluja kasvattivat myös katsauskaudelle kohdistuneet 13 (7) miljoonan euron integraatiokustannukset. Omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille maksetut bonukset kasvoivat 75 % ja olivat 62 miljoonaa euroa (35). Arvonalentumiset saamisista kasvoivat 10 miljoonaan euroon (4). Arvonalentumiset olivat kuitenkin edelleen erittäin matalalla tasolla.

OP-Pohjola-ryhmän jokaisen liiketoimintasegmentin tulos kasvoi vuotta aiemmasta. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja kasvoi korkokatteen vahvan kasvun myötä 15 % 545 miljoonaan euroon (474). Vahinkovakuutuksen tulos oli 125 miljoonaa euroa (58), eli 114 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde oli 96,0 % (98,8) ja operatiivinen yhdistetty kulusuhde** oli 93,0 % (95,4). Henkivakuutuksen tulos ennen veroja oli 89 miljoonaa euroa (46). Sijoitustoiminnan tuottojen kasvu vaikutti merkittävästi sekä vahinko- että henkivakuutuksen tulosten kasvuun. Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot kasvoivat 44 % 126 miljoonaan euroon (87). Henkivakuutuksen myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot kasvoivat 17 % 119 miljoonaan euroon (101).

* Suluissa on vertailuluku vuodelta 2006. Tuloslaskelma- ja muiden kertymätyyppisten lukujen osalta vertailuna on tammi–syyskuun 2006 luku. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten lukujen osalta vertailuna on edellisen tilinpäätösajankohdan (31.12.2006) luku.

** Yhdistetty kulusuhde ilman liiketoimintasegmenttiin kohdistettuja poistoja Pohjola-kaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä.

Pohjola-kaupan yhteydessä silloinen OP-ryhmä ilmoitti tavoittelevansa yhteensä noin 91 miljoonan euron tuotto- ja kulusynergioita vuoden 2010 loppuun mennessä. Tähän mennessä saavutetut tulokset tukevat aiemmin annettuja arvioita synergiahäydyistä. Katsauskauden loppuun mennessä tehdyillä päätöksillä arvioidaan saavutettavan yli 40 miljoonan euron kulusäästöt vuonna 2007 ja yli 50 miljoonan euron kulusäästöt vuonna 2008. Tähän mennessä saavutettujen tuottosynergioiden arvioidaan olevan vuositasolla lähes 20 miljoonaa euroa. Katsauskaudelle kohdistuneet integraatiokustannukset olivat noin 13 miljoonaa euroa. Kustannuksiin sisältyy ensimmäisellä vuosineljänneksellä kirjattu, välimiesoikeuden 2.4.2007 antaman tuomion mukainen 10 miljoonan euron sopimussakko säästöpankeille.

Tulosanalyysi

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, milj. e	Muutos, %	1-12/ 2006
Tulos ennen veroja	757	598	159	26,6	800
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	-95	-50	-44	88,7	-45
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	663	548	115	20,9	754
Oman pääoman tuotto (ROE), %	14,0	12,3		1,7*	12,1
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	12,2	11,3		1,0*	11,4
Tuotot					
Korkokate	771	642	129	20,2	883
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	306	243	63	25,9	328
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	117	81	37	45,7	110
Palkkiotuotot, netto	319	295	24	8,1	396
Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot	72	110	-38	-34,2	144
Liiketoiminnan muut tuotot	78	68	10	14,7	92
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	2	-1	4		2
Muut tuotot yhteensä	895	795	100	12,5	1 073
Tuotot yhteensä	1 666	1 437	229	15,9	1 956
Kulut					
Henkilöstökulut	407	378	29	7,6	527
Muut hallintokulut	211	210	1	0,2	290
Liiketoiminnan muut kulut	208	200	8	3,9	267
Kulut yhteensä	826	789	37	4,7	1 083
Arvon alentumiset saamisista	10	4	5		9
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille					
Bonukset	62	35	27	75,5	48
Osuus- ja lisäosuuspääoman korot	18	14	3	23,8	21
Palautukset yhteensä	80	50	30	60,5	69

* Prosenttiyksikköä.

OP-Pohjola-ryhmän tase oli syyskuun lopussa 64,9 miljardia euroa (59,5). Vuoden 2006 lopusta tase kasvoi 9,0 %. Katsauskaudella saamiset asiakkailta kasvoivat 10 % 43,6 miljardiin euroon (39,6) ja talletukset 9,5 % 28,2 miljardiin euroon (25,8). Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat kasvoivat 9,9 % 14,8 miljardiin euroon. Oma pääoma kasvoi 8,5 % 5,6 miljardiin euroon (5,1). Omaan pääomaan sisältyvä käyvän arvon rahasto oli laskennallisella verovelalla oikaistuna 73 miljoonaa euroa (144).

Osuuspankkien jäsenten osuuspääoma- ja lisäosuuspääomasijoitukset olivat syyskuun lopussa 669 miljoonaa euroa (696). Osuuspankit maksoivat osuus- ja lisäosuuspääomalle korkoja tilikaudelta 2006 yhteensä noin 21 miljoonaa euroa. Tilikaudelta 2006 OKO Pankki Oyj:n (OKO) yhtiöko-kous päätti maaliskuussa maksaa osinkoja yhteensä 131 miljoonaa euroa (120).

Heinä–syyskuu

Kolmannen vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 234 miljoonaa euroa, joka on 25 miljoonaa euroa suurempi kuin vuotta aiemmin. Tulosparannus perustui korkokatteen ja vahinkovakuutus-toiminnan tuloksen kasvuun. Vahinkovakuutustoiminnan kasvua selittää suurelta osin sijoitustoiminnan tuotot ja parantunut yhdistetty kulusuhde. Muihin tuottoihin ei sisällynyt kertaluonteisia luovutusvoittoja, kun niitä vuotta aiemmin oli 15 miljoonaa euroa. Kulut kasvoivat 7,8 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 6,1 % viime vuoden heinä–syyskuusta, ja niiden osuus kulujen kasvusta oli 7,0 miljoonaa euroa. Palautukset omistajajäsenille kasvoivat 7,3 miljoonaa euroa. Arvonalentumiset saamisista olivat 3,9 miljoonaa euroa, eli 1,0 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin. Käyvän arvon rahasto (brutto) supistui 51 miljoonalla eurolla, kun se vuotta aiemmin kasvoi 130 miljoonaa euroa.

Kulujen kausiluonteisesta supistumisesta kolmannella vuosineljänneksellä huolimatta heinä–syyskuun tulos ennen veroja oli 44 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisellä vuosineljänneksellä.

Kolmannen vuosineljänneksen tulosanalyysi

Milj. e	7–9/ 2007	7–9/ 2006	Muutos, %	4–6/ 2007	Muutos, %
Tulos ennen veroja	234	209	11,9	278	-15,7
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	-51	130		-63	-18,4
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	183	339	-46,0	215	-14,9
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,6	14,0	-1,4*	15,1	-2,4*
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	10,0	22,0	-12,0*	11,4	-1,4*
Tuotot					
Korkokate	263	226	16,2	264	-0,5
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	100	67	48,4	112	-11,1
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	20	20	-2,0	50	-59,5
Palkkiotuotot, netto	96	92	3,8	102	-6,3
Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot	6	39	-83,7	38	-83,2
Liiketoiminnan muut tuotot	24	24	1,5	33	-27,2
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	1	0		0	
Muut tuotot yhteensä	247	243	1,8	335	-26,2
Tuotot yhteensä	510	469	8,7	599	-14,9
Kulut					
Henkilöstökulut	122	115	6,1	145	-15,6
Muut hallintokulut	64	62	3,5	76	-15,3
Liiketoiminnan muut kulut	61	62	-2,4	70	-13,2
Kulut yhteensä	247	239	3,2	290	-15,0
Arvonalentumiset saamisista	4	3	35,7	5	-19,9
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille					
Bonukset	22	12	77,0	21	2,5
Osuus- ja lisäosuuspääoman korot	6	7	-17,9	7	-22,3
Palautukset yhteensä	27	19	43,2	28	-3,8

* Prosenttiyksikköä.

Vakavaraisuus ja riskiasema

Kaksi erilaista vakavaraisuussäännöstöä

OP-Pohjola-ryhmälle lasketaan kaksi erilaista vakavaraisuussuhdelukua. Ryhmän toiminta perustuu lakiin osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista. Lain yhteisvastuu- ja yhteisturvasäännösten vuoksi osuuspankkien yhteenliittymälle on asetettu omien varojen vähim-

määsmäärä, joka lasketaan luottolaitostoiminnasta annetun lain vakavaraisuutta koskevien säännösten mukaan. Osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (Osuuspankkikeskus Osk eli OPK), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Vaikka OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulukaan osuuspankkien yhteenliittymään, on niihin tehdyillä sijoituksilla kuitenkin merkittävä vaikutus luottolaitosten vakavaraisuussäännösten mukaisesti laskettuun vakavaraisuuteen. Tästä vakavaraisuudesta käytetään nimeä Osuuspankkien yhteenliittymän vakavaraisuus.

Pohjola-kaupan jälkeen OP-Pohjola-ryhmästä muodostui rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain tarkoittama rahoitus- ja vakuutusryhmittymä. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymille on säädetty oma vakavaraisuusvaatimus.

Kummankin vakavaraisuussäännösten mukaan tarkasteltuna OP-Pohjola-ryhmän riskinkantokyky on vahva.

Osuuspankkien yhteenliittymän vakavaraisuus

Helmikuussa 2007 vahvistettiin vakavaraisuusuudistusta (Basel II) koskevat luottolaitoslain muutokset. Lain siirtymäsäännökset sallivat vakavaraisuuden laskemisen vuonna 2007 aiemmin voimassa olleiden säännösten mukaan. OP-Pohjola-ryhmä hyödyntää siirtymäsäännöstä ja julkaisee ensimmäisen uuden säännösten mukaisen vakavaraisuuslaskelman maaliskuulta 2008. OP-Pohjola-ryhmä ottaa käyttöön luottoriskin pääomavaatimuksen laskennassa sisäisten luottoluokitusten menetelmän vaiheittain. Tavoitteena on siirtyä ensimmäisten luottosalkkujen osalta sisäisten luokitusten menetelmien käyttöön vuoden 2008 aikana.

OP-Pohjola-ryhmän luottolaitoslain mukainen vakavaraisuus oli syyskuun lopussa 14,1 % (14,3). Ensisijaisilla omilla varoilla vakavaraisuussuhde oli 12,7 % (12,7).

Ensisijaiset omat varat olivat syyskuun lopussa 4 719 miljoonaa euroa (4 271). Katsauskauden tulos arvioidulla voitonjaolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin. Pohjola-osakkeiden kauppahintaa koskeva välimiesoikeuden päätös lisäsi OP-Pohjola-ryhmän aineettomia hyödykkeitä 16 miljoonalla eurolla.

Pääomalainojen suhde ensisijaisiin omiin varoihin oli syyskuun lopussa 4,7 % (5,3). Ensisijaisiin omiin varoihin ei ole luettu sitä omien pääomien kasvua, joka on aiheutunut IFRS:n mukaisesta eläkevastuiden ja niiden katteena olevien omaisuuserien arvostamisesta sekä sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostamisesta.

Toissijaisten omien varojen määrä kasvoi 0,9 % 893 miljoonaan euroon (886). Syyskuun lopussa toissijaisiin omiin varoihin sisältyi 73 miljoonaa euroa käyvän arvon rahastoon kirjattua realisoitumatonta arvonnousua. Vuoden 2006 lopussa vastaava luku oli 144 miljoonaa euroa.

Ensi- ja toissijaisten omien varojen yhteismäärästä vähennettävät sijoitukset vakuutusyhtiöihin olivat syyskuun lopussa 351 miljoonaa euroa (339). Vakuutusyhtiösijoituksina on vähennetty omistussuutta vastaava osa vakuutusyhtiöiden toimintapääoman vähimmäismäärästä. Rahoitustarkastuksen 6.3.2007 antaman poikkeusluvan perusteella OP-Pohjola-ryhmän yhteisöjen tekemiä sijoituksia OKO Venture Capitalin hallinnoimiin pääomarahastoihin on käsitelty vakavaraisuuslaskelmassa elinkeinoyhteisöön tehdyn osakesijoituksen tavoin.

Riskipainotetut sitoumukset kasvoivat katsauskauden aikana 11 %, ja ne olivat syyskuun lopussa 37,3 miljardia euroa (33,7).

Kolmannen vuosineljänneksen aikana OP-Pohjola-ryhmän ensisijaiset omat varat kasvoivat 3,9 % ja omat varat kokonaisuudessaan 1,7 %. Riskipainotetut sitoumukset kasvoivat 3,0 %. Vakavaraisuus ensisijaisilla omilla varoilla nousi 0,1 %-yksikköä.

Osuuspankkien yhteenliittymän omat varat ja vakavaraisuus

Milj. e	30.9. 2007	30.9. 2006	Muutos, %	31.12. 2006
Omat varat				
Oma pääoma	5 557	4 950	12	5 124
Osuuspääoma, joka ei sisälly omaan pääomaan	553	611	-9	595
Pääomalainat	224	224	0	224
Aineettomat hyödykkeet	-1 072	-1 078	-1	-1 064
Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	-73	-139	-48	-144
Suunniteltu voitonjako	-47	-40	17	-75
Muut erät (mm. eläkevastuun ylikate ja sijoitus- kiinteistöjen käypään arvoon arvostaminen)	-423	-369	15	-388
Ensisijaiset omat varat	4 719	4 158	13	4 271
Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	73	139	-48	144
Ylempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	299	200	49	210
Alempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	522	524	0	532
Toissijaiset omat varat yhteensä	893	864	3	886
Sijoitukset vakuutuslaitoksiin	-351	-333	5	-339
Muut vähennyserät	-4	-9	-53	-10
Vähennyserät ensi- ja toissijaisten varojen yhteismäärästä	-355	-341	4	-349
Omat varat yhteensä	5 257	4 680	12	4 808
Taseen riskiryhmittely vakavaraisuuslaskennassa (ennen riskipainokertoimia)				
Riskiryhmä I (riskipaino 0 %)	11 112	11 585	-4	10 560
Riskiryhmä V (riskipaino 10 %)	2	4	-43	3
Riskiryhmä II (riskipaino 20 %)	965	674	43	586
Riskiryhmä III (riskipaino 50 %)	21 530	19 003	13	19 629
Riskiryhmä IV (riskipaino 100 %)	20 685	18 843	10	18 872
Vähennyserät omista varoista	355	341	4	349
Muut erät (mm. vakuutustoiminnan varat)	10 250	9 428	9	9 535
Tase yhteensä	64 900	59 878	8	59 535
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Saamiset ja sijoitukset	31 643	28 480	11	28 804
Taseen ulkopuoliset erät	4 243	3 769	13	3 904
Markkinariski	1 395	1 206	16	1 010
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	37 280	33 454	11	33 718
Vakavaraisuussuhde, %	14,1	14,0	0,1*	14,3
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, %	12,7	12,4	0,2*	12,7

* Prosenttiyksikköä.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus lasketaan konsolidointimenetelmän mukaisesti. Siinä ryhmittymän taseen mukaisiin omiin pääomiin lisätään sellaisia pankki- tai vakuutusalan säännösten mukaisia omiin varoihin luettavia eräiä, jotka eivät sisälly omiin pääomiin. Omiin varoihin ei voida sisällyttää eräiä, jotka eivät ole käytettävissä muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseksi.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP-Pohjola-ryhmän omat varat ylittivät syyskuun lopussa laissa määritellyn vähimmäismäärän 1 785 miljoonalla eurola (1 682). Ryhmittymän vakavaraisuus kasvoi vuoden lopusta 6,1 % ja viime vuoden syyskuun lopusta 15 %. Kesäkuun lopussa vakavaraisuus oli 1 838 miljoonaa euroa. Vakavaraisuussuhde oli syyskuun lopussa 1,54. Suhdeluku oli hieman alhaisempi kuin vuoden 2006 lopussa.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

<i>Milj. e</i>	<i>30.9. 2007</i>	<i>30.9. 2006</i>	<i>Muutos, %</i>	<i>31.12. 2006</i>
OP-Pohjola-ryhmän omat pääomat	5 557	4 950	12,3	5 124
Toimialakohtaiset erät	1 597	1 559	2,5	1 577
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 127	-1 150	-2,0	-1 133
Omiin pääomiin ja toimialakohtaisiin eriin sisältyvät erät, joita ei voida lukea ryhmittymän omiin varoihin	-934	-867	7,7	-883
Ryhmittymän omat varat yhteensä	5 093	4 492	13,4	4 685
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä (= omien varojen vaatimus)	3 307	2 938	12,6	3 002
Ryhmittymän vakavaraisuus	1 785	1 554	14,9	1 682
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,54	1,53	0,01*	1,56

* Suhdeluvun muutos.

Markkinahäiriön vaikutukset OP-Pohjola-ryhmään

Yhdysvalloissa myönnetty subprime-asuntoluotot aiheuttivat kolmannella vuosineljänneksellä voimakkaan markkinahäiriön. Markkinahäiriön vaikutukset levisivät nopeasti kansainvälisille rahoitusmarkkinoille, missä velkakirjojen luottoriskimarginaalit kasvoivat voimakkaasti. Rahoitusmarkkinoiden kasvanut epävarmuus vaikutti myös pankkien varainhankintaan, mikä näkyi mm. lyhyiden euribor-korkojen poikkeuksellisen suurena nousuna suhteessa valtioriskillä oleviin velkakirjoihin.

OP-Pohjola-ryhmän asuntoluottojen luotonmyönnön keskeinen kriteeri on asiakkaan arvioitu luoton takaisinmaksukyky. Tältä osin OP-Pohjola-ryhmän asuntoluottojen poikkeaa merkittävästi Yhdysvalloissa subprime-luottoja myönnettäessä noudatetuista periaatteista. OP-Pohjola-ryhmän asuntoluottokantaan ei sisälly luottoja, joihin sisältyisi subprime-luottoihin verrattavissa olevaa riskiä.

OP-Pohjola-ryhmällä ei ole suoria subprime-sijoituksia ja finanssiryhmän epäsuorat riskit subprime-markkinoilla ovat hyvin rajalliset. Näiden sijoitusten arvomuutosten vaikutus OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukaiseen vakavaraisuuteen oli pienempi kuin 0,01 yksikköä. Syyskuun lopussa edellä mainittu vakavaraisuus oli 1,54.

Luottoriskimarginaalien yleisen leviämisen myötä koko pankkisektorin tukkuvarainhankinnan kustannus on noussut. Rahoitusmarkkinoiden lisääntynyt epävarmuus ei ole vaikuttanut OP-Pohjola-ryhmän keskuspankin OKOn lyhyt- tai pitkäaikaisen varainhankinnan saatavuuteen. OKOn ja koko OP-Pohjola-ryhmän likviditeettiasema on säilynyt vahvana. OP-Pohjola-ryhmällä ja sen keskuspankillla on vahva luottoluokitus ja likviditeettiasema sekä hajautettu ja talletuspainotteinen varain-

hankinta. Tämän ansiosta markkinahäiriön vaikutus OP-Pohjola-ryhmän varainhankinnan kustannuksiin on ollut vähäinen.

OP-Pohjola-ryhmän riskiasema

OP-Pohjola-ryhmän riskiasema on vakaa.

OP-Pohjola-ryhmän luottoriskitilanne on vakaa ja luottoriskit ovat säilyneet matalalla tasolla. Syyskuun lopussa järjestämättömien luottojen määrä oli 12 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Järjestämättömien saamisten kasvu syyskuusta 2006 vastasi luotto- ja takauskannan kasvua. Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten suhde luotto- ja takauskantaan säilyi matalalla 0,4 %:n tasolla.

OP-Pohjola-ryhmän luottokannan talletuskantaa nopeampi kasvu on lisännyt katsauskaudella markkinaehtoisen tukkuvarainhankinnan määrää ja osuutta kokonaisvarainhankinnasta. Kesäkuussa OP-Pohjola-ryhmä avasi uuden varainhankintakanavan, kun se laski liikkeeseen ensimmäisen kiinteistövakuudellisen joukkolainan kansainvälisille sijoittajille. OP-Pohjola-ryhmän maksuvalmiusreservi oli syyskuun lopussa selvästi sille määriteltä vähimmäistasoa korkeampi, mikä mahdollistaa joustoa pitkäaikaisen rahoituksen hankintaan markkinahäiriön mahdollisesti pitkittyessä. OP-Pohjola-ryhmän korkoriski on katsauskauden aikana hieman pienentynyt. OP-Pohjola-ryhmän sijoitusriskit eivät ole merkittävästi muuttuneet vuodenvaihteesta.

Luottoluokitukset

Kansainvälisistä luokituslaitoksista Fitch Ratings antaa luokituksen sekä OP-Pohjola-ryhmälle että sen keskuspankille OKOLle. OP-Pohjola-ryhmän taloudellisella asemalla on huomattava vaikutus myös pelkästään OKOLle annettaviin luottoluokituksiin.

Vuoden 2007 syyskuun lopussa luokitukset olivat seuraavat:

<i>Luokituslaitos</i>	<i>Lyhytaikainen varainhankinta</i>	<i>Pitkäaikainen varainhankinta</i>
Fitch Rating (OP-Pohjola-ryhmä ja OKO)	F1+	AA-
Standard & Poor's (OKO)	A-1+	AA-
Moody's (OKO)	P-1	Aa1

Luottokelpoisuuden näkymät ovat vakaat kaikilta luokituslaitoksilta.

OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet

OP-Pohjola-ryhmän kesäkuussa 2006 vahvistetussa liiketoimintastrategiassa on vahvistettu pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet. Tavoitteet on asetettu riskinkantokyvyille, kannattavuudelle, riskinottohalulle ja tehokkuudelle. Katsauskauden aikana OP-Pohjola-ryhmän jokaisen pitkän aikavälin menestysmittarin arvo oli tavoitetasoa parempi.

Pitkän tähtäimen menestysmittarit

	Mittari	Tavoite	30.9.2007	30.9.2006	31.12.2006
Riskinkantokyky	Pysyvät omat varat/taloudellinen pääoma	vähintään 1,0	1,14	1,08	1,10
	Mittari	Tavoite	1-9/2007	1-9/2006	1-12/2006
Kannattavuus	Taloudellisen pääoman tuotto	vähintään 17 %	22,1 %	20,1 %	20,1 %
Riskinottohalu	Arvonalentumiset saamisista/luotto- ja takauskanta	enintään 0,25 %	0,03 %	0,02 %	0,02 %
Tehokkuus (pankki- ja sijoituspalvelut)	Kulut/tuotot	enintään 50 %	48 %	52 %	52 %

OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään 229 osuuspankkia, OPK-konserni ja Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö sekä kuusi osuuspankkien tytäryhtiötä.

Pyhännän Osuuspankki sulautui helmikuun lopussa Oulun Osuuspankkiin. Miettilän Osuuspankki sulautui Simpeleen Osuuspankkiin ja Ruhtinansalmen Osuuspankki sulautui Suomussalmen Osuuspankkiin syyskuussa.

Omistajajäsenet ja asiakkaat

Osuuspankeilla oli syyskuun lopussa 1 191 000 omistajajäsentä, eli 37 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Katsauskauden aikana omistajajäsenten määrä kasvoi 28 000:lla. Osuuspankeilla ja pääkaupunkiseudulla toimivalla Helsingin OP Pankki Oyj:llä oli syyskuun lopussa yhteensä 994 000 OP-bonusasiakasta.

OP-bonusasiakkaille pankkipalvelujen käytön keskittämisestä kertyneiden bonusten arvo oli yhteensä 62 miljoonaa euroa eli 75 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Kasvuun vaikutti keskeisesti se, että kertyvien bonusten arvoa korotettiin 50 % helmikuun 2007 alusta lukien. Omistajajäsenille kertyneet bonukset on kirjattu OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelmassa erään "Palautukset omistajajäsenille". OP-bonusasiakkaat käyttivät tammi-syyskuussa bonuksia pankkipalveluihin yhteensä 36 miljoonaa euroa (26). Syksystä 2007 lähtien bonuksia voi käyttää myös Pohjolan vahinkovakuutus tuotteiden maksamiseen. Valtaosa osuuspankeista sekä Helsingin OP Pankki Oyj päättivät maaliskuussa tarjota OP-bonusasiakkaille uuden päivittäisasiain keskittämiseen liittyvän hinta-edun.

Koko OP-Pohjola-ryhmän asiakasmäärä Suomessa oli syyskuun lopussa 4 082 000, eli 39 000 suurempi kuin vuotta aiemmin. Lisäksi OP-Pohjola-ryhmällä on Baltiassa yhteensä noin 200 000 vahinkovakuutusasiakasta. Pankki- ja vahinkovakuutus toiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi ristiinmyynnin seurauksena viime vuoden syyskuusta 87 000:lla 880 000:een. OP-Pohjola-

ryhmän tavoitteena on kasvattaa yhteisten asiakkaiden määrä yhteen miljoonaan vuoden 2008 loppuun mennessä.

Pohjolan etuasiakastalouksien määrä kasvoi vuoden 2006 syyskuun lopusta 31 500:lla ja vuoden- vaihteesta 24 300:lla. Etuasiakastalouksien määrä oli syyskuun lopussa 392 000.

Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeiden lunastus

Keskuskauppakamarin nimeämä välimiesoikeus päätti 2.5.2007 Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeiden lunastushinnaksi 14,35 euroa osakkeelta. Välimiesoikeuden päättämä lunastushinta on 1,00 euroa korkeampi kuin OKOn tarjoama lunastushinta 13,35 euroa osakkeelta. OKO on sopinut syyskuun 2007 loppuun mennessä noin 1 200 Pohjola-Yhtymä Oyj:n (Pohjola) entisen vähemmistöomistajan kanssa, että välitystuomion mukainen lunastushinta 14,35 euroa jää pysyväksi. Mainitut osakkeenomistajat edustavat yhteensä noin 11,8 miljoonaa osaketta eli noin 77,5 % kaikista Pohjolan riidanalaisista vähemmistöosakkeista. Muilta osin Pohjolan osakkeiden lunastushintaa koskeva riita jatkuu Helsingin käräjäoikeudessa. Riidan kohteena on noin 3,5 miljoonalle Pohjolan osakkeelle määrättävä lunastushinta.

Välimiesoikeuden päätöksellä ei ole olennaista tulosvaikutusta. Lisäkauppahinta on kirjattu osakkeiden hankintamenon lisäykseksi toisella vuosineljänneksellä.

Henkilöstö ja palkitseminen

OP-Pohjola-ryhmän palveluksessa oli syyskuun lopussa 12 433 henkilöä, eli 294 enemmän kuin vuoden 2006 lopussa. OP-Pohjola-ryhmän henkilöstörahastoon kuuluu noin 94 % OP-Pohjola-ryhmän henkilöstöstä. OP-Henkilöstörahaston rinnalla käytössä on myös johdon palkitsemisjärjestelmä.

OPK:n hallinto

OPK on osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö, OPK-konsernin emoyhteisö sekä OP-Pohjola-ryhmän muodostaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän johdossa oleva yritys. OPK toimii koko OP-Pohjola-ryhmän kehittämis- ja palvelukeskuksena sekä strategisena omistusyhteisönä. OPK:lla on keskeinen rooli OP-Pohjola-ryhmän liiketoiminnan kehittämisessä ja ohjaamisessa.

OPK:n osuuskunnan kokous pidettiin 27.3.2007. OPK:n hallintoneuvostoon valittiin erovuorossa olleista jäsenistä uudelleen maanviljelijä Bo Storsjö, tuotejohtaja Ola Eklund, koulunjohtaja Paavo Haapakoski, johtaja Tapio Kurki ja professori Keijo Väänänen. Uusina jäseninä hallintoneuvostoon valittiin asianajaja Pekka Ahvenjärvi, toimitusjohtaja Olli Lehtilä ja toimitusjohtaja Harri Sailas. Hallintoneuvostossa on kaikkiaan 36 jäsentä.

Hallintoneuvosto valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen uudelleen professori Seppo Penttisen. Varapuheenjohtajiksi valittiin koulunjohtaja Paavo Haapakoski ja toimitusjohtaja Jukka Hulkkonen.

Hallintoneuvosto vahvisti kesäkuussa suosituksen osuuspankkien hyvästä hallinnoinnista sekä täsmensi OP-Pohjola-ryhmän liiketoimintastrategiaa mahdollistamalla liiketoiminnan aloittamisen myös Suomen lähialueilla.

OPK:n ja OP-Pohjola-ryhmän tilintarkastajaksi tilivuodeksi 2007 valittiin kilpailuttamisen jälkeen KHT-yhteisö KPMG Oy Ab.

Investoinnit

OPK tytäryrityksineen vastaa OP-Pohjola-ryhmän palvelutoiminnan kehittämisestä. Palvelutoiminnan kehittämisen kustannuksista merkittävä osa muodostuu ICT-investoinneista ja niihin liittyvistä määrittelyistä. Katsauskaudella OPK-konsernin taseeseen aktivoidut ICT-investoinnit olivat lähes 21 miljoonaa euroa. Näistä investoinneista 14 miljoonaa euroa liittyy pankki- ja sijoitustoimintaan, 6 miljoonaa euroa vahinkovakuutukseen ja miljoona euroa henkivakuutukseen.

Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeiden hankintahinta kasvoi katsauskaudella 16 miljoonaa euroa välimiesoikeuden antaman tuomion perusteella.

Yhteisvastuu ja -turva

Lain osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista mukaan osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (Osuuspankkikeskus Osk eli OPK), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Osuuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti. OPK ja sen 233 jäsenpankkia vastaavat viime kädessä toistensa veloista ja sitoumuksista. OPK:n jäseniä olivat katsauskauden lopussa OP-Pohjola-ryhmän 229 osuuspankkia sekä OKO, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP-Kotipankki Oyj. OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu yhteisvastuun piiriin.

OP-Pohjola-ryhmään kuuluvia talletuspankkeja eli osuuspankkeja, OKOa, Helsingin OP Pankki Oyj:tä sekä OP-Kotipankki Oyj:tä pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan OP-Pohjola-ryhmää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä kokonaisuutena.

Loppuvuoden näkymät

OP-Pohjola-ryhmän markkina-asema on vahvistunut usean vuoden ajan. Ryhmän tavoitteena on vahvistaa markkina-asemaansa edelleen. Vuoden 2007 tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan selvästi suuremmaksi kuin vuonna 2006.

Kaikki tässä osavuosisikatsauksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen OP-Pohjola-ryhmän ja sen eri toimintojen talouden kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin

OP-Pohjola-ryhmän liiketoimintasegmentit ovat pankki- ja sijoituspalvelutoiminta, vahinkovakuutus ja henkivakuutus. Segmentteihin kuulumaton muu toiminta esitetään ryhmässä "Muu toiminta". Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Pohjola-kaupan yhteydessä syntyneiden aineettomien hyödykkeiden poistot on kohdistettu liike-toimintasegmenteille.

Yhtiöinä pankki- ja sijoituspalvelutoiminta -segmenttiin sisältyvät osuuspankit, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Kotipankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj, OP-Rahastoyhtiö Oy, Pohjola Varainhoito Oy, OKO Corporate Finance Oy, OKO Venture Capital Oy sekä eräät pienemmät pankki- ja sijoituspalvelutoimintaa tukevat yhtiöt kokonaisuudessaan. OKO Pankki Oyj:n liiketoiminta konsernihallintoa lukuun ottamatta luetaan myös pankki- ja sijoituspalvelutoiminta -segmenttiin, kuten myös Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön toiminta, koska valtaosa yhtiön liiketoiminnasta muodostuu OP-Pohjola-ryhmän vähittäispankeille myönnettyistä luottovakuutuksista.

Vahinkovakuutus-segmenttiin sisältyy OP-Pohjola-ryhmän vahinkovakuutusyhtiöiden eli Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan, Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalaisen, A-Vakuutus Oy:n ja Baltiassa toimivien Seesam-yhtiöiden liiketoiminta sekä vahinkovakuutusta tukevien palveluyhtiöiden toiminta.

Henkivakuutus-segmentti muodostuu OP-Pohjola-ryhmän henki- ja eläkevakuutusliiketoiminnasta. Henki- ja eläkevakuutustoiminta on keskitetty OP-Pohjola-ryhmässä vuoden alusta lukien OP-Henkivakuutus Oy:öön.

Liiketoimintasegmenttien ulkopuolelle jää OPK:n, FD Finanssidata Oy:n (FD) sekä OKO-konsernin konsernihallinnon toiminta. OPK:n ja FD:n liiketoimintasegmenttejä tukevien palveluiden kustannukset kohdistuvat segmenteille palveluveloituksina.

Liiketoimintasegmenttien tulostiivistelmä, tammi–syyskuu 2007

Milj. e	Tuotot	Kulut	Arvon alentumiset saamisista	Muut erät	Tulos ennen veroja
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta	1 204	576	10	-74	545
Vahinkovakuutus	342	217	0	0	125
Henkivakuutus	132	43	0	0	89
Muu toiminta	235	237	0	0	-2
Eliminoinnit	-242	-242	0	0	0
Yhteensä	1 672	831	10	-74	757

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan toimintaedellytykset olivat katsauskaudella edelleen hyvät. OP-Pohjola-ryhmä kasvoi lähes kaikilla tuotealueilla nopeammin kuin kilpailijat keskimäärin. Markkina-asema vahvistui sekä talletuksissa että luotoissa.

Luotot ja talletukset

OP-Pohjola-ryhmän luottokanta oli syyskuun lopussa 43,6 miljardia euroa (39,6) ja takauksista 2,4 miljardia euroa (2,2). Viime vuoden lopusta luottokanta kasvoi 10 % ja viime vuoden syyskuun lopusta 13 %. Vuoden 2006 tammi–syyskuussa luottokanta kasvoi 11 %, eli hieman katsauskautta nopeammin. Markkinaosuus luottokannasta kasvoi vuodessa 0,1 %-yksikköä 31,4 %:iin. Katsauskaudella markkinaosuus kasvoi 0,3 %-yksikköä.

Asuntoluottokanta oli syyskuun lopussa 21,0 miljardia euroa (18,9). Asuntoluottokannan kasvu on edelleen nopeaa, vaikka se hidastuikin hieman viime vuodesta. Katsauskaudella asuntoluottokan-

ta kasvoi 11 % (12) ja vuodessa kasvu oli 14 % (16). Asuntoluottojen markkinaosuus oli syyskuun lopussa 34,7 %, eli 0,3 %-yksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin ja 0,3 %-yksikköä suurempi kuin vuoden 2006 lopussa. Uusien asuntoluottojen keskimarginaali laski edelleen. Vaihtuvakorkoisten uusien asuntoluottojen keskimarginaali oli noin 0,1 %-yksikköä matalampi kuin vuotta aiemmin. Marginaalien kaventuminen hidastui kolmannella vuosineljänneksellä. Katsauskauden aikana nostetuista uusista asuntoluotoista noin joka neljännessä oli korkokatto. Kiinteäkorkoisten luottojen osuus uusista asuntoluotoista oli vähäinen eli 0,5 % (0,6).

Kulutusluottokanta oli syyskuun lopussa 3,3 miljardia euroa (3,0). Kulutusluottokanta kasvoi katsauskaudella 8,3 % ja vuodessa 9,3 %.

OP-Pohjola-ryhmän asiakkailla oli syyskuun lopussa 1,5 miljoonaa (1,4) kappaletta kansainvälisesti käytettävää OP-Visa ja OP-MasterCard-korttia. OP-Pohjola-ryhmä käynnisti toukokuussa K-ryhmän kanssa korttiyhteistyön. Sen perusteella asiakkaille oli myönnetty syyskuun loppuun mennessä lähes 250 000 korttia, joissa K-ryhmän Plussa-tunnus on liitetty OP-Visa- tai OP-Visa Electron-korttiin. Marraskuussa myönnettyjen korttien määrä oli jo yli 300 000. OP-Pohjola-ryhmä tuottaa luotto-ominaisuuden myös K-ryhmän asiakkailleen tarjoamiin K-Plussa MasterCard-kortteihin.

OP-Pohjola-ryhmän talletukset olivat syyskuun lopussa 28,2 miljardia euroa (25,8), eli 9,5 % suuremmat kuin vuoden 2006 lopussa. Viime vuoden syyskuusta talletukset kasvoivat 11 %. Kasvu kohdistui lähinnä sijoittamistalletuksiin, jotka kasvoivat katsauskaudella 18 % 12,9 miljardiin euroon (10,9). Markkinaosuus talletuksista oli syyskuun lopussa 33,3 %, eli 0,2 %-yksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2006 lopusta markkinaosuus kasvoi 0,6 %-yksikköä.

OP-Pohjola-ryhmän yritysluottokanta oli syyskuun lopussa 10,9 miljardia euroa (9,7) ja takauskanta 2,1 miljardia euroa (1,9). Yritysluottokanta kasvoi katsauskaudella 12 % ja vuodessa 14 %. Yritysluottojen markkinaosuus oli syyskuun lopussa 26,2 %, eli 0,1 %-yksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin ja 0,4 %-yksikköä suurempi kuin vuoden 2006 lopussa.

Varallisuudenhoito

OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastojen pääoma kasvoi katsauskaudella 12 % 14,9 miljardiin euroon (13,3). Viime vuoden syyskuusta pääoma kasvoi 26 %. Kolmannen vuosineljänneksen aikana rahastojen pääoma laski 1,1 % haastavasta markkinatilanteesta johtuen. OP-Pohjola-ryhmän markkinaosuus Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen pääomista oli syyskuun lopussa 21,7 %, eli 0,2 %-yksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin ja 0,1 %-yksikköä matalampi kuin vuoden 2006 lopussa. Nettomerkinnät OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastoihin olivat 1 103 miljoonaa euroa (1 374), eli 20 % pienemmät kuin vuotta aiemmin.

OKOn varainhoitoliiketoiminnan hallinnoiman varainhoitovarallisuuden määrä oli syyskuun lopussa 32,5 miljardia euroa (31,3). Tästä OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastoissa olevien pääomien osuus oli 14,0 miljardia euroa (12,4). OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yritysten osuus OKOn hallinnoimasta varallisuudesta oli 7,0 miljardia euroa.

OP-Private-toimintamallissa hallinnoitavien varojen määrä oli 2,9 miljardia euroa. Kotitalouksien osakekauppoja välitettiin katsauskauden aikana 427 000, eli 30 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

Tulos ja riskiasema

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja oli 545 miljoonaa euroa, eli 15 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Kolmannen vuosineljänneksen tulos ennen veroja, 177 miljoonaa euroa (166), kasvoi vuotta aiemmasta 6,9 %. Tuloksen kasvua hidasti OP-bonusasiakkaille myönnettyjen bonusten 75 %:n kasvu, katsauskauden bonukset olivat 62 miljoonaa euroa.

Tuloksen voimakas kasvu perustui vahvaan tuottokehitykseen. Korkokate kasvoi 17 % 761 miljoonaan euroon ja palkkiotuotot 13 % 334 miljoonaan euroon. Korkokatteen kasvuun vaikuttivat markkinakorkojen nousu sekä liiketoiminnan kasvu. Henkilöstökulut kasvoivat 12 % ja muut kulut pienenivät 5 %. Arvonalentumisia saamisista kirjattiin 10 miljoonaa euroa (4). Kulujen suhde tuotoihin oli 48 % (52).

OP-Pohjola-ryhmän järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten määrä on edelleen alhaisella tasolla. Syyskuun lopussa niitä oli yhteensä 192 miljoonaa euroa, eli 12 % enemmän kuin viime vuoden syyskuun lopussa. Vuoden 2006 lopusta järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten määrä kasvoi 51 %. Järjestämättömistä ja nollakorkoisista saamisista on vähennetty niihin kohdistuvat 89 miljoonan euron saamis- ja saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset (91). Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten suhde luotto- ja takauskantaan oli 0,4 %. Suhdeluku kasvoi vuodenvaihteesta, mutta oli samalla tasolla kuin vuotta aiemmin.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan avainlukuja

Milj. e	1-9/2007	1-9/2006	Muutos, %	1-12/2006
Korkokate	761	653	16,6	899
Arvonalentumiset saamisista	10	4	0,0	9
Muut tuotot	444	437	1,5	596
Henkilöstökulut	256	229	11,5	334
Muut kulut	320	336	-4,8	446
Palautukset omistajajäsenille	74	46	59,5	64
Tulos ennen veroja	545	474	15,1	643

Milj. e	1-9/2007	1-9/2006	Muutos, %	1-12/2006
Nostetut asuntoluotot	5 513	5 177	6,5	6 856
Nostetut yritysluotot	5 069	3 785	33,9	5 098
Sijoitusrahastojen nettomerkinnot	1 103	1 374	-19,7	2 392
Välitetyt kiinteistökaupat, kpl	12 467	12 337	1,1	16 031

Mrd. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Luottokanta				
Asuntoluotot	21	18	14,0	19
Muut kotitalouksien luotot	9	8	8,3	9
Yritysten luotot	11	10	14,4	10
Muut luotot	3	2	15,7	2
Luottokanta yhteensä	44	39	13,0	40
Takauskanta	2,4	2,2	6,6	2,2
Talletukset				
Käyttely- ja maksuliiketalletukset				
Kotitalouksien	11	11	-1,6	11
Yritysten	3	3	9,6	3
Muiden	2	2	10,1	2
Käyttely- ja maksuliiketalletukset yhteensä	15	15	2,8	15
Sijoittamistalletukset	13	11	22,3	11
Talletukset yhteensä	28	25	10,9	26
Sijoitusrahastot				
Osake- ja hedgerahastot	4,6	4,2	10,0	4,4
Yhdistelmärahastot	2,2	1,7	24,7	2,1
Pitkän koron rahastot	3,8	2,8	34,3	3,5
Lyhyen koron rahastot	4,3	3,1	40,1	3,3
Sijoitusrahastojen arvo yhteensä	14,9	11,8	25,8	13,3

Markkinaosuudet (%)	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %-yks.	31.12.2006
Luottokannasta	31,4	31,3	0,1	31,1
Asuntoluotoista	34,7	34,4	0,3	34,4
Yritysluotoista	26,2	26,1	0,1	25,8
Talletuskannasta	33,3	33,1	0,2	32,7
Sijoitusrahastojen pääomista	21,7	21,5	0,2	21,8
Milj.e				
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset			Muutos, %	
Kotitaloudet	117	106	10,7	78
Yritykset	67	62	6,5	47
Asuntoyhteisöt ja muut	9	4		3
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset yhteensä	192	172	11,9	128
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,4	0,4	0,0*	0,3

* Prosenttiyksikköä

Vahinkovakuutus

Katsauskauden lopussa vahinkovakuutus-segmentillä oli 392 000 etuasiakastaloutta, eli 24 300 enemmän kuin vuoden 2006 lopussa. Kolmannen vuosineljänneksen aikana etuasiakastalouksien määrä kasvoi yli 7 000 taloudella. Toukokuun alusta alkaen Pohjolan vakuutukset ovat kerryttäneet pisteitä K-ryhmän Plussa-kanta-asiakasohjelmassa.

Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 10 % 639 miljoonaan euroon (584). Vakuutusmaksutuotot yksityisasiakkailta kasvoivat 16 % 266 miljoonaan euroon (229) ja yritysasiakkailta 3 % 332 miljoonaan euroon (321). Yksityisasiakkaiden vakuutusmaksutuottoja lisäsivät osuuspankkien laaja palveluverkosto sekä uudistettu palvelutarjonta. Syyskuun lopussa vahinkovakuutuspalveluita sai yhteensä 278 toimipisteestä, joista 262:sta sai myös pankkipalveluita. Baltian maksutuotot kasvoivat 21 % 41 miljoonaan euroon (34).

Pohjolan markkinaosuus vahinkovakuutuksen maksutulosta vuonna 2006 oli 26,3 %, eli 0,3 %-yksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Vahinkovakuutuksen maksutulon markkinaosuustiedot saadaan vain kerran vuodessa.

Tulos ja riskiasema

Vahinkovakuutuksen katsauskauden tulos ennen veroja oli 125 miljoonaa euroa (58). Kolmannen vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 42 miljoonaa euroa (11). Segmentin tulosparannus perustuu suurelta osin sijoitustoiminnan nettotuottojen kasvuun. Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 126 miljoonaa euroa eli 38 miljoonaa vertailukautta suuremmat (87).

Vakuutusmaksutuotot olivat 639 miljoonaa euroa (584). Korvauskulut (pl. korvausten hoitokulut) olivat 424 miljoonaa euroa, eli 6 % suuremmat kuin vuotta aiemmin (399). Liikekulut ja korvausten hoitokulut ilman Pohjola-kaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä tehtyjä poistoja olivat 171 miljoonaa euroa, eli 8 % suuremmat kuin vuotta aiemmin (159). Liikekulut olivat 137 miljoonaa euroa (127) ja korvausten hoitokulut 35 miljoonaa euroa (32). Liikekuluihin sisältyy integraatioon liittyviä kustannuksia 1 miljoonaa euroa (2). Katsauskaudella syntyi 6 miljoonan euron myyntivoitto alusvakuutuskannan myynnistä.

Katsauskauden operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 93,0 % (95,4). Vahinkojen osuus oli 65,5 % (67,4) ja liikekulujen sekä korvausten hoitokulujen osuus 27,6 % (28,0).

Omalla vastuulla olevien yli 2 miljoonan euron suurvahinkojen määrä oli katsauskaudella 5 (9). Vahinkovakuutustoiminnassa tapahtui alkuvuoden aikana suuria tai keskisuuria vahinkoja (yli 0,1 miljoonaa euroa) 163 (135). Suurten ja keskisuurten vahinkojen osuus korvauskuluista oli 59 miljoonaa euroa (60). Tieliikenneonnettomuuksien määrä on ollut kasvussa viime vuoteen verrattuna.

Talouden suhdannetilanne näkyi myös matkustajavakuutusten voimakkaasti kasvaneissa korvausmenoissa.

Syyskuun lopussa segmentin sijoitusten käypä arvo oli 2,5 miljardia euroa (2,4). Sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 4,6 % (3,6).

Vahinkovakuutuksen avainlukuja

Milj. e	1-9/2007	1-9/2006	Muutos, %	1-12/2006
Vakuutusmaksutuotot	639	584	9,5	788
Vakuutuskorvaukset	424	399	6,3	536
Sijoitustoiminnan nettotuotot	126	87	44,4	115
Diskonttauksen purkautuminen ja muut nettotuottoihin luettavat erät	-29	-26	12,1	-36
Vahinkovakuutuksen nettotuotot	312	246	26,8	332
Muut tuotot	29	19	56,6	24
Henkilöstökulut	76	76	1,0	99
Muut kulut	141	131	7,1	179
Tulos ennen veroja	125	58	114,0	78
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	-8	4		18
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	117	62	88,6	96

Milj. e	1-9/2007	1-9/2006	Muutos, %	1-12/2006
Vakuutusmaksutuotot				
Yksityishenkilöt	266	229	16,3	308
Yritykset ja yhteisöt	332	321	3,4	434
Baltia	41	34	21,2	47
Vakuutusmaksutuotot yhteensä	639	584	9,5	788

Mrd. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Velat vakuutus sopimuksista				
Diskontattu vastuuvélka	1,3	1,2	6,0	1,2
Muu vastuuvélka	0,8	0,8	2,3	0,7
Yhteensä	2,1	2,0	6,2	2,0
Sijoituskanta				
Joukkovelkakirjalainat	1,6	1,8	-9,3	1,8
Rahamarkkinalainat	0,1	0,4	-74,0	0,0
Osakkeet	0,5	0,4	25,3	0,4
Sijoituskiinteistöt	0,1	0,1	39,5	0,1
Vaihtoehtoiset sijoitukset	0,2	0,1		0,1
Yhteensä	2,5	2,7	-9,2	2,4

Henkivakuutus

Kotimaisen henkivakuutusmarkkinan maksutulo on katsauskaudella jäänyt säästöhenkivakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten maksutulon laskun seurauksena lähes 7 % edellisvuotta matalammaksi.

OP-Pohjola-ryhmän henki- ja eläkevakuutuksen maksutulo oli 567 miljoonaa euroa (592), eli 4,3 % pienempi kuin vuotta aiemmin. Vaikka maksutulo supistui, OP-Pohjola-ryhmän markkinaosuus henkivakuutuksen maksutulosta kasvoi. Katsauskaudella markkinaosuus oli 29,2 %, eli 1,2 %-yksikköä suurempi verrattuna vuotta aiempaan ja 0,9 %-yksikköä suurempi verrattuna vuoden 2006 markkinaosuuteen. Säästöhenkivakuutusten maksutulo supistui 13 %. Eläkevakuutusten maksutulo kasvoi 28 %. Yksilöllisten eläkevakuutusten maksutulon kasvu oli 9 %. Sijoitussidonnaisen maksutulon osuus säästöhenkivakuutusten ja yksilöllisten eläkevakuutusten maksutulosta oli 66 %.

Henkivakuutustoiminnan maksamat korvaukset olivat 384 miljoonaa euroa (312), josta takaisinos-tojen osuus oli 157 miljoonaa euroa (114). Katsauskauden aikana eläkkeitä maksettiin 27 miljoonaa euroa (20).

Sijoitustoiminnan tuotto oli käyvin arvoin 1,8 %. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumaton arvonnousu laskennallisen veron vähentämisen jälkeen oli 36 miljoonaa euroa, eli 48 miljoonaa euroa pienempi kuin vuoden 2006 lopussa.

Tulos ja riskiasema

Henkivakuutuksen tulos ennen veroja oli 89 miljoonaa euroa (46). Kolmannen vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 12 miljoonaa euroa (13). Muiden kuin sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevan sijoitusomaisuuden nettotuotot kasvoivat 24 miljoonalla eurolla 139 miljoonaan euroon. Etenkin myytävissä olevien osakkeiden ja osuuksien realisoituneet myyntivoitot olivat katsauskaudella vertailukautta suuremmat.

Henkivakuutuksen nettotuotot olivat 121 miljoonaa euroa (85). Henkilöstökulut pienenevät 4,5 miljoonaan euroon (6,4) ja muut kulut 38 miljoonaan euroon (44). Muihin kuluihin sisältyvät palkkiot myyntiverkostolle olivat 22 miljoonaa euroa (19).

OP-Pohjola-ryhmän henkivakuutuksen vastuuelka oli syyskuun lopussa 6,0 miljardia euroa (5,7), eli 5,9 % suurempi kuin vuoden 2006 lopussa. OP-Pohjola-ryhmän markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä kasvoi vuoden 2006 lopusta 0,7 %-yksikköä 19,8 %:iin. Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus henki- ja eläkevakuutuksen vastuuelasta oli 40 % (37).

Henkivakuutustoiminnan sijoitusomaisuus ilman sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevaa omaisuutta oli 4,1 miljardia euroa (4,1). Sijoituskannan rakenteessa ei tapahtunut katsauskaudella merkittäviä muutoksia.

Henkivakuutuksen avainlukuja

Milj. e	1–9/2007	1–9/2006	Muutos, %	1–12/2006
Vakuutusmaksutulo	567	592	-4,3	857
sijoitussidonnainen	330	328	0,6	472
muut	236	264	-10,4	385
Sijoitustoiminnan nettotuotot	310	234	32,6	463
sijoitussidonnainen	171	120	43,4	267
muut	139	115	21,3	196
Vastuuvelan muutos	368	427	-13,7	750
sijoitussidonnainen	321	281	14,0	555
muut	48	146	-67,2	195
Korvauskulut	384	312	23,1	448
Muut erät	-4	-2	67,3	-4
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	121	85	42,0	119
Muut tuotot	11	11	-6,4	12
Henkilöstökulut	4	6	-30,4	8
Muut kulut	38	44	-13,0	54
Tulos ennen veroja	89	46	92,0	68
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	-48	-4		-55
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	42	42	-2,0	13

Milj. e	1–9/2007	1–9/2006	Muutos, %	1–12/2006
Vakuutusmaksutulo				
Säästöhenkivakuutus	401	461	-13,0	635
Eläkevakuutus	130	102	27,8	185
Riski- henkivakuutus	31	17	88,1	22
Muut	4	2	57,3	24
Vakuutusmaksutulo yhteensä	566	582	-2,7	867
josta sijoitussidonnaiset	330	328	0,6	472
Markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen maksutulosta, %	29,2	28,0	1,2*	28,4

Mrd. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Vakuutussäästöt				
Säästöhenkivakuutus	4,3	3,9	10,4	4,0
Eläkevakuutus	1,5	1,2	22,9	1,3
Kapitalisaatiosopimukset	0,1	0,2	-21,2	0,2
Vakuutussäästöt yhteensä	5,9	5,3	12,3	5,6
josta sijoitussidonnaiset	2,4	1,8	32,0	2,1
Sijoituskanta				
Korkosijoitukset	2,7	3,1	-11,0	2,9
Osakkeet ja osakerahastot	0,6	0,4	48,2	0,6
Sijoituskiinteistöt	0,5	0,3	46,5	0,3
Vaihtoehtoiset sijoitukset	0,2	0,2	17,4	0,2
Sijoituskanta yhteensä	4,1	4,1	1,5	4,1
Markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä, %	19,8	18,7	1,1*	19,1

* Prosenttiyksikköä.

Muu toiminta

Muun toiminnan tulos ennen veroja oli katsauskaudella 2,2 miljoonaa euroa tappiollinen (19,6). Muun toiminnan tulosta rasitti aiemmin todettu 10 miljoonan euron sopimussakko Nooa Säästöpankkia koskeneesta riita-asiasta.

LIITETAULUKOT

OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelma 1.1.-30.9.2007

	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Milj. e				
Korkotuotot	2 581	1 649	57	2 340
Korkokulut	1 809	1 007	80	1 457
Korkokate (Liite 1)	771	642	20	883
Saamisten arvonalentumiset (Liite 2)	10	4		9
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	762	638	19	874
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot (Liite 3)	306	243	26	328
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot (Liite 4)	117	81	46	110
Palkkiotuotot, netto (Liite 5)	319	295	8	396
Kaupankäynnin nettotuotot (Liite 6)	0	18		32
Sijoitustoiminnan nettotuotot (Liite 7)	73	92	-21	112
Liiketoiminnan muut tuotot (Liite 8)	78	68	15	92
Henkilöstökulut (Liite 9)	407	378	8	527
Muut hallintokulut (Liite 10)	211	210	0	290
Liiketoiminnan muut kulut (Liite 11)	208	200	4	267
Palautukset omistajajäsenille (Liite 12)	74	46	60	64
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	2	-1		2
Kauden tulos ennen veroja	757	598	27	800
Tuloverot	197	151	31	202
Kauden voitto	560	447	25	598

OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus kauden tuloksesta

Vähemmistön osuus kauden tuloksesta

Yhteensä

560	447	25	598
0	0		0
560	447	25	598

	1-9/ 2007	1-9/ 2006	1-12/ 2006
Tunnusluvut			
Oman pääoman tuotto (ROE), %	14,0	12,3	12,1
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	12,2	11,3	11,4
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,20	1,06	1,06
Kulujen osuus tuotoista, %	50	55	55
Henkilöstö keskimäärin	12 339	12 128	12 148
josta kokoaikaisia	11 221	10 998	10 988
josta osa-aikaisia	1 118	1 130	1 160

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto (ROE) =

Kauden voitto /

Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, % =

Kauden voitto + käyvän arvon rahaston muutos laskennallisella verovelalla vähennettynä /

Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Koko pääoman tuotto (ROA) =

Kauden voitto /

Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Kulujen osuus tuotoista, % =

(Henkilöstökulut + muut hallintokulut + liiketoiminnan muut kulut) /

(Korkokate + vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot + henkivakuutustoiminnan nettotuotot + nettopalkkiotuotot + kaupankäynnin nettotuotot + sijoitustoiminnan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot + osuus osakkuusyritysten tuloksesta) x 100

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua)

Vahinkosuhde + liikekulusuhde

Riskisuhde + toimintakulusuhde

OP-Pohjola-ryhmän tulokset vuosineljänneksittäin

	2006		2007		
Milj. e	7-9	10-12	1-3	4-6	7-9
Korkotuotot	617	692	756	882	943
Korkokulut	391	450	511	618	680
Korkokate	226	241	244	264	263
Saamisten arvonalentumiset	3	5	1	5	4
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	223	237	244	259	259
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	67	85	94	112	100
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	20	30	48	50	20
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	92	101	120	102	96
Kaupankäynnin nettotuotot	8	14	9	6	-16
Sijoitustoiminnan nettotuotot	31	20	19	32	22
Liiketoiminnan muut tuotot	24	24	21	33	24
Henkilöstökulut	115	149	140	145	122
Muut hallintokulut	62	80	71	76	64
Liiketoiminnan muut kulut	62	66	78	70	61
Palautukset omistajajäsenille	18	18	23	26	25
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	3	2	0	1
Kauden tulos ennen veroja	209	202	246	278	234
Tuloverot	39	51	61	77	59
Kauden voitto	170	151	185	201	175

OP-Pohjola-ryhmän tase

Milj. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Käteiset varat	1 173	1 531	-23	1 041
Saamiset luottolaitoksilta	281	355	-21	344
Kaupankäynnin rahoitusvarat (Liite 13)	4 317	5 212	-17	4 816
Johdannaissopimukset	559	259		319
Saamiset asiakkailta	43 587	38 581	13	39 595
Vahinkovakuutustoiminnan varat (Liite 14)	2 853	3 122	-9	2 761
Henkivakuutustoiminnan varat (Liite 15)	6 469	5 829	11	6 061
Sijoitusomaisuus (Liite 16)	1 706	1 518	12	1 413
Sijoitukset osakkuusryityksissä	30	40	-24	35
Aineettomat hyödykkeet	1 244	1 275	-2	1 255
Aineelliset hyödykkeet	711	697	2	702
Muut varat	1 905	1 346	41	1 104
Verosaamiset	66	112	-41	90
Varat yhteensä	64 900	59 878	8	59 535
Velat luottolaitoksille	665	2 600	-74	1 088
Kaupankäynnin rahoitusvelat	6	0		-
Johdannaissopimukset	579	260		340
Velat asiakkaille	30 166	27 820	8	27 715
Vahinkovakuutustoiminnan velat (Liite 17)	2 403	2 305	4	2 099
Henkivakuutustoiminnan velat (Liite 18)	6 020	5 389	12	5 667
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat (Liite 19)	14 832	12 452	19	13 500
Varaukset ja muut velat	2 214	1 583	40	1 508
Verovelat	848	826	3	834
Osuuspääoma	553	611	-9	597
Velat, joilla on huonompi etuoikeus (Liite 20)	1 058	1 082	-2	1 063
Velat yhteensä	59 343	54 928	8	54 411
Oma pääoma				
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus				
Osake- ja osuuspääoma	360	321	12	344
Osakeanti	-	0		-
Muuntoerot	0	0		0
Rahastot	2 306	2 289	1	2 295
Kertyneet voittovarot	2 888	2 336	24	2 483
Vähemmistön osuus	3	4	-20	2
Oma pääoma yhteensä	5 557	4 950	12	5 124
Velat ja oma pääoma yhteensä	64 900	59 878	8	59 535

Oman pääoman muutoslaskelma

Milj. e	Osake- ja osuus- pääoma	Rahastot	Kerty- neet voitto- varat	Vähem- mistön osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2006	244	2 250	2 061	203	4 757
Osakepääoman korotus	3	1	-	-	4
Osuuspääoman siirto omaan pääomaan	76	-	-	-	76
Käyvän arvon rahasto	-	-38	-	-	-38
Rahastosiirrot	-	79	-79	-	-
Voitonjako	-	-	-77	-1	-78
Kauden voitto	-	-	447	0	447
Muut	-2	-3	-16	-199	-219
Oma pääoma 30.9.2006	321	2 289	2 336	4	4 950
 Oma pääoma 1.1.2007	 344	 2 295	 2 483	 2	 5 124
Osakepääoman korotus	-	-	-	-	-
Osuuspääoman siirto omaan pääomaan	17	-	-	-	17
Käyvän arvon rahasto	-	-71	-	-	-71
Rahastosiirrot	-	81	-81	-	-
Voitonjako	-	-	-76	-	-76
Kauden voitto	-	-	560	0	560
Muut	-1	1	3	0	3
Oma pääoma 30.9.2007	360	2 306	2 888	3	5 557

Rahavirtalaskelma

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden voitto	560	447
Oikaisut kauden voittoon	616	779
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-5 057	-6 178
Saamiset luottolaitoksilta	93	364
Kaupankäynnin rahoitusvarat	507	-1 381
Johdannaissopimukset	-49	-42
Saamiset asiakkailta	-4 012	-3 783
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-94	-414
Henkivakuutustoiminnan varat	-338	-434
Sijoitusomaisuus	-339	39
Muut varat	-825	-527
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	2 883	2 579
Velat luottolaitoksille	-423	575
Kaupankäynnin rahoitusvelat	6	-4
Johdannaissopimukset	50	55
Velat asiakkaille	2 451	1 345
Vahinkovakuutustoiminnan velat	166	239
Henkivakuutustoiminnan velat	-16	45
Varaukset ja muut velat	649	324
Maksetut tuloverot	-122	-97
Saadut osingot	111	47
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-1 009	-2 423
Investointien rahavirta		

Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	-196	-149
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	208	211
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-	-312
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	13	6
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-86	-63
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	15	7
B. Investointien rahavirta yhteensä	-46	-300
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	223	499
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-226	-289
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	27 011	25 308
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-25 670	-21 731
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	136	120
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-162	-150
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-97	-92
Palautukset omistajajäsenille	-7	-9
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	-	-
Muut	-	-14
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	1 208	3 642
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	153	919
 Rahavarat tilikauden alussa	 1 098	 729
Rahavarat tilikauden lopussa	1 251	1 648
 Saadut korot	 2 283	 1 434
Maksetut korot	-1 458	-841
 Kauden voittoon tehty oikaisut		
Erät joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut		
Saamisten arvonalentumiset	14	4
Vahinkovakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	135	169
Henkivakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	257	399
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	28	-11
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-43	-10
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutos	-11	-18
Poistot	97	95
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-2	2
Muut	120	120
 Erät jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa		
Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-3	-3
Osuuspääoman korot	18	23
Muut palautukset omistajajäsenille	7	9
Oikaisut yhteensä	616	779
 Rahavarat		
Käteiset varat	129	131
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	1 123	1 517
Yhteensä	1 251	1 648

Liitteet

Liite 1. Korkokate

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Korkotuotot				
Saamisista luottolaitoksilta	41	23	76	34
Saamisista asiakkailta	1 505	1 036	45	1 460
Muut	1 035	589	76	846
Yhteensä	2 581	1 649	57	2 340
Korkokulut				
Veloista luottolaitoksille	24	54	-54	71
Veloista asiakkaille	462	250	85	361
Muut	1 323	703	88	1 025
Yhteensä	1 809	1 007	80	1 457
Korkokate	771	642	20	883

Liite 2. Saamisten arvonalentumiset

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Saamisten arvonalentumiset	22	21	5	38
Saamisten arvonalentumisten peruutukset	-13	-17	20	-24
Suoritukset poistetuista saamisista	-4	-4	-6	-6
Ryhmäkohtaisten arvonalentumisten nettomuutos	5	4	30	1
Yhteensä	10	4		9

Liite 3. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Vakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	798	732	9	877
Jälleenvakuuttajien osuus	-45	-44	-1	-55
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-118	-111	-7	-35
Jälleenvakuuttajien osuus	4	7	-32	2
Yhteensä	639	584	10	788
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	-407	-347	-17	-470
Jälleenvakuuttajien osuus	7	-18		-30
Korvausvastuun muutos	-24	-41	41	-51
Jälleenvakuuttajien osuus	1	8	-87	15
Yhteensä	-424	-399	-6	-536
Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot				
Koroista	51	55	-7	72
Myyntivoitoista, -tappioista ja realisoituneista arvomuutoksista				
Saamistodistuksista	-33	-9		-24
Osakkeista ja osuuksista	45	12		38

Kiinteistöistä	3	1		1
Muista	3	7	-61	8
Realisoitumattomista arvonmuutoksista				
Saamistodistuksista	0	-1	94	-1
Osakkeista ja osuuksista	0	0		-1
Kiinteistöistä	0	-1		2
Muista	3	-1		-1
Osingoista	47	22		22
Yhteensä	119	86	39	116
Diskonttauksen purkautuminen	-29	-28	-5	-37
Muut	0	0		-3
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	306	243	26	328

Liite 4. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Vakuutusmaksutulo	574	593	-3	859
Jälleenvakuuttajien osuus	-8	-1		-2
Sijoitustoiminnan nettotuotot	307	228	35	454
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-384	-305	-26	-437
Korvausvastuun muutos	-13	-14	11	-24
Jälleenvakuuttajien osuus	0	0		0
Vastuuvelan muutos				
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-361	-413	13	-695
Jälleenvakuuttajien osuus	6	0		-4
Muut	-4	-7	42	-40
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	117	81	46	110

Liite 5. Palkkiotuotot ja -kulut

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Palkkiotuotot				
Luotonannosta	76	65	17	88
Talletuksista	4	5	-10	6
Maksuliikkeestä	84	87	-4	116
Arvopapereiden välityksestä	21	15	33	22
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	5	6	-7	6
Rahastoista	70	60	17	84
Omaisuuksienhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	37	40	-8	56
Vakuutusten välityksestä	42	35	18	43
Takauksista	8	8	4	11
Muista	29	24	23	36
Yhteensä	377	346	9	467
Palkkiokulut				
Yhteensä	59	51	15	71
Palkkiotuotot, netto	319	295	8	396

Liite 6. Kaupankäynnin nettotuotot

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Myyntivoitot ja -tappiot				
Saamistodistuksista	-9	-6	52	-9
Osakkeista ja osuuksista	4	4	1	7
Johdannaisista	0	6	-94	10
Arvonmuutokset				
Saamistodistuksista	-34	-19	77	-27
Osakkeista ja osuuksista	-1	0		3
Johdannaisista	25	23	8	35
Osinkotuotot	1	1	4	1
Valuuttatoiminnan nettotuotot	12	9	36	13
Yhteensä	0	18		32

Liite 7. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Myyntivoitot ja -tappiot				
Saamistodistuksista	-3	0		1
Osakkeista ja osuuksista	25	47	-48	40
Muista	-	-		-
Osinkotuotot	23	11		20
Arvonalentumistappiot	-1	-1	-1	-1
Yhteensä	43	58	-26	60
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot				
Vuokratuotoista	40	42	-5	55
Vastike- ja hoitokuluista	-22	-25	10	-34
Arvonmuutoksista, myyntivoitoista ja -tappioista	11	17	-36	30
Muista	1	-1		1
Yhteensä	29	34	-13	52
Muut	-	0	-100	0
Sijoitustoiminnan nettotuotot	73	92	-21	112

Liite 8. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Tuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja toimitiloista	10	10	7	12
Muut	68	58	16	80
Yhteensä	78	68	15	92

Liite 9. Henkilöstökulut

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Palkat ja palkkiot	357	331	8	459
Eläkekulut	28	26	7	35
Muut henkilösivukulut	22	21	6	33
Yhteensä	407	378	8	527

Liite 10. Muut hallintokulut

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Toimistokulut	35	39	-10	51
IT-kulut	60	66	-9	87
Yhteyskulut	28	28	1	39
Markkinointikulut	42	41	3	59
Muut hallinnon kulut	45	36	24	55
Yhteensä	211	210	0	290

Liite 11. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja toimitiloista	53	52	2	70
Poistot	97	95	2	130
Muut	58	53	9	66
Yhteensä	208	200	4	267

Liite 12. Palautukset omistajajäsenille

Milj. e	1-9/ 2007	1-9/ 2006	Muutos, %	1-12/ 2006
Bonukset	56	32	76	43
Osuuspääoman korot	18	14	24	21
Yhteensä	74	46	60	64

Liite 13. Kaupankäynnin rahoitusvarat

Milj. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Saamistodistukset	4 238	5 110	-17	4 736
Osakkeet ja osuudet	79	102	-23	80
Ostetut luotot ja muut saamiset	-	-		-
Yhteensä	4 317	5 212	-17	4 816

Liite 14. Vahinkovakuutustoiminnan varat

Milj. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Sijoitukset				
Lainat ja muut saamiset	80	54	48	67
Osakkeet ja osuudet	794	697	14	766
Kiinteistöt	71	52	35	56
Saamistodistukset	1 531	1 953	-22	1 536
Muut	5	2		1
Yhteensä	2 481	2 759	-10	2 426
Muut varat				
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	-17	-7		-2
Muut				
Ensivakuutustoiminta	292	267	9	241
Jälleenvakuutustoiminta	91	93	-2	90

Rahat ja pankkisaamiset	6	10	-44	5
Yhteensä	372	364	2	335
Vahinkovakuutustoiminnan varat	2 853	3 122	-9	2 761

Liite 15. Henkivakuutustoiminnan varat

Milj. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Sijoitukset				
Lainat ja muut saamiset	16	60	-73	64
Osakkeet ja osuudet	2 558	1 533	67	2 139
Kiinteistöt	118	100	18	103
Saamistodistukset	1 315	2 253	-42	1 608
Muut	5	0		0
Yhteensä	4 012	3 945	2	3 913
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	2 416	1 837	32	2 090
Muut varat				
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	26	41	-36	45
Muut				
Ensivakuutustoiminta	8	0		1
Jälleenvakuutustoiminta	7	6	20	2
Rahat ja pankkisaamiset	0	1	-78	9
Yhteensä	41	47	-13	58
Henkivakuutustoiminnan varat	6 469	5 829	11	6 061

Liite 16. Sijoitusomaisuus

Milj. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Saamistodistukset	676	544	24	435
Osakkeet ja osuudet	405	331	22	333
Muut	-	-		-
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat	118	136	-13	133
Sijoituskiinteistöt	499	499	0	504
Yhdistelemättä jätetyt tytär- ja osakkuusryitykset	9	8	6	9
Yhteensä	1 706	1 518	12	1 413

Liite 17. Vahinkovakuutustoiminnan velat

Milj. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Vastuuvelka				
Vakuutusmaksuvastuu	392	361	9	285
Korvausvastuu	1 724	1 665	4	1 683
Yhteensä	2 116	2 025	4	1 969
Muut	287	280	3	131
Vahinkovakuutustoiminnan velat	2 403	2 305	4	2 099

Liite 18. Henkivakuutustoiminnan velat

Milj. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Vakuutustekninen vastuuvelka	3 521	3 400	4	3 461
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka	2 370	1 780	33	2 042

Muut velat				
Siirtovelat ja saadut ennakot	3	6	-53	1
Muut				
Ensivakuutustoiminta	0	0		4
Jälleenvakuutustoiminta	3	0		1
Muut	123	202	-39	159
Yhteensä	129	209	-39	165
Henkivakuutustoiminnan velat	6 020	5 389	12	5 667

Liite 19. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Joukkovelkakirjalainat	8 921	6 579	36	7 574
Sijoitustodistukset	5 801	5 753	1	5 812
Muut	109	120	-9	114
Yhteensä	14 832	12 452	19	13 500

Liite 20. Velat, joilla on huonompi etuoikeus

Milj. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Pääomalainat	203	238	-15	208
Muut	855	844	1	855
Yhteensä	1 058	1 082	-2	1 063

Annetut vakuudet

Milj. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut				
Kiinnitykset	1	1	0	1
Pantit	2 388	2 618	-9	2 521
Muut	70	31		31
Annetut vakuudet yhteensä	2 458	2 649	-7	2 553

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	30.9.2007	30.9.2006	Muutos, %	31.12.2006
Takaukset	577	555	4	577
Takuuvastuut	1 795	1 671	7	1 654
Vekselivastuut	-	-		-
Remburssit	134	148	-9	171
Pantit	1	1	0	1
Luottolupaukset	7 850	6 916	14	7 417
Lyhytaikaisiin kauppatapahtumiin liittyvät sitoumukset	20	13		13
Muut	490	445	10	451
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	10 867	9 749	11	10 285

Johdannais sopimukset

Kaupankäynnin ja suojauksen johdannaiset yhteensä 30.9.2007

Milj. e	Nimellisarvo/ jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot	
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset	72 707	27 619	9 322	109 649	417	-353
Valuuttajohdannaiset	8 330	1 780	1 158	11 268	94	-287
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	11	238	28	277	48	-
Luottojohdannaiset	40	131	-	171	0	0
Muut johdannaiset	8	7	-	15	1	-
Johdannaiset yhteensä	81 096	29 775	10 508	121 379	561	-640

Kaupankäynnin ja suojauksen johdannaiset yhteensä 30.9.2006

Milj. e	Nimellisarvot/ jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot	
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset	35 875	17 502	5 025	58 402	162	-169
Valuuttajohdannaiset	4 912	1 013	357	6 282	37	-60
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	37	129	-	166	26	0
Luottojohdannaiset	-	121	-	121	0	-1
Muut johdannaiset	8	15	-	22	1	-
Johdannaiset yhteensä	40 831	18 780	5 383	64 994	226	-230

Liiketapahtumat lähipiiriin kanssa 30.9.2007

OP-Pohjola-ryhmän lähipiiri muodostuu osakkuusyhtiöistä, hallintohenkilöistä ja muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP-Pohjola-ryhmän hallintohenkilöihin luetaan OP-Pohjola-ryhmän pääjohtaja (OPK:n johtokunnan puheenjohtaja), Osuuspankkikeskus Osk:n toimitusjohtaja, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet sekä hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Muihin lähipiiriin kuuluvien yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö.

Johdolle myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Milj. e	Osakkuus- yhtiöt	Johto	Muut
Luotot	90	3	-
Muut saamiset	0	0	0
Talletukset	14	4	35
Muut velat	-	-	-
Korkotuotot	0	0	-
Korkokulut	0	0	0
Osinkotuotot	1	-	-
Palkkiotuotot	0	0	0
Palkkiokulut	0	0	0

Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset kauden päättyessä	-	-	-
Taseen ulkopuoliset sitoumukset			
Takaukset	-	-	-
Peruuttamattomat sitoumukset	-	-	-
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset	-	-	-
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat			
Palkat ja palkkiot	-	3	-
Tulospalkat	-	-	-
Lähipiirin omistamien			
Osakeoptioiden lukumäärä	-	-	-
Osakkeiden lukumäärä	-	81 114	3 680 793
Osuuksien lukumäärä	-	3 541	-

Liiketapahtumat lähipiirin kanssa 30.9.2006

Milj. e	Osakkuus- yhtiöt	Johto	Muut
Luotot	96	4	-
Muut saamiset	0	0	-
Talletukset	0	3	31
Muut velat	-	-	10
Korkotuotot	0	0	-
Korkokulut	0	0	1
Osinkotuotot	-	-	-
Palkkiotuotot	0	0	0
Palkkiokulut	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset kauden päättyessä	-	-	-
Taseen ulkopuoliset sitoumukset			
Takaukset	-	-	-
Peruuttamattomat sitoumukset	-	-	-
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset	-	-	-
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat			
Palkat ja palkkiot	-	4	-
Tulospalkat	-	-	-
Lähipiirin omistamien			
Osakeoptioiden lukumäärä	-	-	-
Osakkeiden lukumäärä	-	63 224	3 680 793
Osuuksien lukumäärä	-	5 754	-

Osavuosikatsaus 1.1.2007–30.9.2007 on laadittu IAS 34 (Osavuosikatsaukset) mukaisesti.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet on kuvattu vuoden 2006 tilinpäätöksessä.
Osavuosikatsauksen luvut ovat tilintarkastamattomia.

OKO Pankki Oyj julkaisee oman osavuosikatsauksensa.

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöstiedote vuodelta 2007 julkistetaan 14.2.2008. Osavuosikatsaukset kolmelta, kuudelta ja yhdeksältä kuukaudelta julkistetaan 8.5.2008, 7.8.2008 ja 6.11.2008.

Helsingissä 8. päivänä marraskuuta 2007.

Osuuspankkikeskus Osk
Johtokunta

Osuuspankkikeskus Osk

Markku Koponen
Pankinjohtaja

JAKELU
OMX Pohjoismainen Pörssi Helsinki
Keskeiset tiedotusvälineet

LISÄTIEDOT
Pääjohtaja Reijo Karhinen, puh. 010 252 4500
Toimitusjohtaja Tony Vepsäläinen, puh. 010 252 4020
Talousjohtaja Harri Luhtala, puh. 010 252 2433